

Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków

RD.5144.9.2024.MK

Gdańsk, dnia 29.03.2024 2024 r.

DECYZJA

Działając na podstawie przepisów następujących aktów prawnych:

- (1) ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 poz. 775 ze zmianami) [KPA]: art. 104 § 1 i 2, 107 § 1 i 2 KPA
- (2) ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 poz. 840 ze zmianami) [Ustawa o Ochronie Zabytków]: art. 89 pkt 2, art. 91 ust. 4 pkt 4, art. 6 ust. 1 pkt 2 lit. a, art. 36 ust. 1 pkt 1, art. 36 a ust. 1, art. 36 ust. 3 w zw. z art. 7 pkt 1 Ustawy o Ochronie Zabytków,
- (3) rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. z 2021 poz.81) [Rozporządzenie]: § 12 ust. 1, § 12 ust. 2 pkt 3 i 4 oraz § 12 ust. 3 Rozporządzenia

Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków

(dalej też zwany: „PWKZ”)

po rozpatrzeniu wniosku: Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Wiercinach, adres: Wierciny 9, 82-100 Wierciny, reprezentowanej przez Ks. Adama Sokólskiego, Proboszcza Parafii,

- (1) z dnia: 18.02.2024 r. (data wpływu: 23.02.2024 r.),
- (2) dotyczącego następującego zabytku: barokowego ołtarza głównego, z I poł. XVIII wieku, drewnianego, polichromowanego ze złoconymi, rzeźbionymi uszakami z kościoła parafialnego p.w. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Wiercinach, wpisanego do rejestru zabytków ruchomych pod numerem B-334 decyzją Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku z dnia 21.06.2011 roku
- (3) w sprawie: wydania przez PWKZ pozwolenia na prowadzenie prac konserwatorskich i restauratorskich przy barokowym ołtarzu głównym, z I poł. XVIII wieku, drewnianym, polichromowanym ze złoconymi, rzeźbionymi uszakami z kościoła parafialnego p.w. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Wiercinach, wpisanym do rejestru zabytków ruchomych pod numerem B-334 decyzją Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku z dnia 21.06.2011 roku

POZWALA

Wnioskodawcy: Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Wiercinach

NA PROWADZENIE PRAC KONSERWATORSKICH I RESTAURATORSKICH

[Zakres Pozwolenia] przy barokowym ołtarzu głównym, z I poł. XVIII wieku, drewnianym, polichromowanym ze złoconymi, rzeźbionymi uszakami z kościoła parafialnego p.w. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Wiercinach, wpisanym do rejestru zabytków ruchomych pod numerem B-334 decyzją Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku z dnia 21.06.2011 roku, w zakresie zawartym w przedłożonym programie prac konserwatorskich: *PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH I RESTAURATORSKICH Barokowy ołtarz główny z kościoła p.w. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Wiercinach* autorstwa mgr Darii Zasady-Kłodzińskiej, konserwatora dzieł sztuki **[Program konserwatorski]**, opieczętowanym pieczęcią WUOZ w Gdańsku, stanowiącym integralną część niniejszej decyzji.

2. **[Sposób Prowadzenia Prac Konserwatorskich]** zgodnie z ww. programem konserwatorskim:

A: Powierzchnie złocone i srebrzone, relief głęboki (uszaki, kolumny, kapitele, bazy, ornamenty, profilowania, szaty)

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej stanu zachowania przed rozpoczęciem prac
2. Demontaż ołtarza
3. Ustalenie stratygrafii warstw, identyfikacja składu chemicznego oryginalnej warstwy (identyfikacja partii złoconych, srebrzonych)
4. Wykonanie dezynfekcji
5. Wykonanie dezynsekcji
6. Oczyszczenie odwrocia ołtarza z zabrudzeń powierzchniowych.
7. Usunięcie przemalowań, wtórnych lakierów, farb złoto- i srebro-podobnych
8. Podklejenie osypujących się łusek oryginalnej zaprawy
9. Impregnacja drewnianego podłoża
10. Uzupelnienie ubytków drewna (materiał: *drewno*).
11. Rekonstrukcja brakujących ornamentów w tym znacznej części dekoracji akantowej, rami (materiał: *drewno*)
12. Uzupelnienie drobnych ubytków drewna (*żywica Araldit*).
13. Uzupelnienie ubytków zaprawy (*zaprawa kredowo-klejowa*).
14. Uzupelnienie ubytków złoceń i srebrzeń (złoto w proszku lub w płątku, srebro w proszku, *poler/mat w zależności od oryginalnej technologii*).
15. Zabezpieczenie powierzchni srebrzonych (*szelak*).

B: Konserwacja powierzchni polichromowanej ołtarza, relief płaski, relief głęboki (konstrukcja architektoniczna ołtarza, karnacje aniołów)

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej stanu zachowania przed rozpoczęciem prac
2. Demontaż poszczególnych elementów architektury
3. Ustalenie stratygrafii warstw, identyfikacja składu chemicznego oryginalnej warstwy
4. Wykonanie dezynfekcji
5. Wykonanie dezynsekcji (*preparat Per-Xil 10, pędzlowanie, iniekcje*)

6. Oczyszczanie z zabrudzeń powierzchniowych lica i odwrocia
7. Podklejenie osypujących się łusek oryginalnej zaprawy
8. Usunięcie przemaalowań
9. Zabezpieczenie oryginalnej warstwy malarskiej (werniks retuszerski)
10. Impregnacja drewnianego podłoża
11. Uzupelnienie ubytków drewna, w tym rekonstrukcja zniszczonych fragmentów snycerki (materiał: drewno).
12. Uzupelnienie drobnych ubytków drewna (*żywica Araldit*).
13. Uzupelnienie ubytków zaprawy (*zaprawa kredowo-klejowa*).
14. Uzupelnienie ubytków polichromii (*farby żywiczne firmy Maimeri, metoda uzupelnień: kropka lub kreska w zależności od struktury oryginalnej polichromii*).
15. Zabezpieczenie końcowe werniksem (*werniks Schminke, satynowy*).

C: Obraz olejny na płótnie

1. Zdjęcie obrazu z ramy i z krosna
2. Oczyszczenie odwrocia z zabrudzeń powierzchniowych
3. Oczyszczanie lica z zabrudzeń powierzchniowych
4. Usunięcie zdegradowanego werniksu
5. Weryfikacja wtórnych uzupelnień ubytków warstwy malarskiej i usunięcie tych źle wykonanych lub zmienionych kolorystycznie
6. Lokalne oczyszczenie lica z przemaalowań
7. Uzupelnienie ubytków zaprawy (*kit wiedeński*) i opracowanie odpowiedniej faktury.
8. Wykonanie konsolidacji na stole dublażowym (20% *Beva 375 Lascoux*).
9. Ewentualny dublaż płótna (*spoiwo BEVA 375*).
10. Zabezpieczenie oryginalnej warstwy malarskiej (*werniks retuszerski*).
11. Uzupelnienie ubytków warstwy malarskiej (*farby żywiczne firmy Maimeri, metoda uzupelnień: kropką*).
12. Zabezpieczenie końcowe werniksem (*werniks akrylowy*).
13. Konserwacja krosna (oczyszczenie gumką, wzmocnienie drewna impregnatem, uzupelnienie ubytków drewna, scalenie kolorystyczne)
14. Przywrócenie funkcjonalności krosna (krosno ruchome)
15. Montaż obrazu na krośnie i w ramie.

D: Wykonanie dokumentacji konserwatorskiej

3. [Warunki Pozwolenia]

- (1) Z ustaleniem następujących warunków mających na celu zapobiegnięcie uszkodzeniu lub zniszczeniu zabytku (art. 36 ust. 3 Ustawy o Ochronie Zabytków) polegających na obowiązku:
 - (a) kierowania tymi pracami albo ich samodzielnego wykonywania przez osobę spełniającą wymagania, o których mowa w art. 37a ust. 1 Ustawy o Ochronie Zabytków,
 - (b) warunek przekazania PWKZ nie później niż w terminie 14 dni przed dniem rozpoczęcia prac, a w toku prac na 14 dni przed dokonaniem zmiany ww. osoby: imienia, nazwiska i adresu, dokumentów

- potwierdzających spełnianie przez tę osobę wymagań, o których mowa w art. 37a ust. 1 ustawy i oświadczeniem tej osoby o przyjęciu przez tę osobę obowiązku kierowania tymi pracami albo ich samodzielnego wykonywania;
- (c) niezwłocznego zawiadomienia PWKZ o zagrożeniach lub nowych okolicznościach ujawnionych w trakcie prowadzenia wskazanych w pozwoleniu prac;
 - (d) prowadzenia dokumentacji przebiegu wskazanych w pozwoleniu prac oraz opracowania ich wyników w sposób umożliwiający jednoznaczną identyfikację i dokładną lokalizację przestrzenną wszystkich czynności, użytych materiałów oraz dokonanych odkryć i przekazania jej PWKZ w terminie 3 miesięcy od dnia zakończenia tych prac;
 - (e) dokonania odbioru końcowego wykonanych prac z udziałem przedstawiciela PWKZ.

4. [Termin Ważności Pozwolenia] Z ustaleniem następującego terminu ważności niniejszego pozwolenia do dnia: 31.12.2026 r.

UZASADNIENIE

1. Przebieg Postępowania.

Do Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wpłynął w dniu 18.02.2024 r. wniosek Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Wiercinach w sprawie pozwolenia na prowadzenie prac konserwatorskich i restauratorskich przy barokowym ołtarzu głównym, z I poł. XVIII wieku, drewnianym, polichromowanym ze złotymi, rzeźbionymi uszakami z kościoła parafialnego p.w. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Wiercinach, wpisanym do rejestru zabytków ruchomych pod numerem B-334 decyzją Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku z dnia 21.06.2011 roku

2. Uzasadnienie faktyczne i prawne.

Przedmiotowy obiekt został wpisany do rejestru zabytków ruchomych pod numerem B-334 decyzją Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku z dnia 21.06.2011 roku z uwagi na wartość artystyczną i zabytkową. Skutkiem ww. decyzji podlega on ochronie prawnej na mocy art. 7 pkt 1 Ustawy o ochronie zabytków. W związku z powyższym, wszelkie działania przy nim prowadzone, przed ich podjęciem, wymagają – zgodnie z art. 36 ust. 1 Ustawy o Ochronie Zabytków - pozwolenia PWKZ. Wraz z wnioskiem strony złożony został m.in. program konserwatorski. Stwierdza się, że realizacja zawartych w nich założeń programowych nie wpłynie negatywnie na zachowane wartości zabytkowe obiektu, a ich celem jest przywrócenie walorów estetycznych i artystycznych poprzez odpowiednią konserwację. Po stwierdzeniu spełnienia wymogów formalnych i merytorycznych, w oparciu o art. 7 pkt 1, art. 36 ust. 1 pkt 1 i ust. 3 Ustawy o Ochronie Zabytków oraz § 12 ust. 1, § 12 ust. 2 pkt 3 i 4 oraz § 12 ust. 3 Rozporządzenia, orzeczono jak w sentencji.

POUCZENIE

1. Od decyzji niniejszej przysługuje stronom odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego za pośrednictwem tutejszego organu w terminie 14 dni od dnia doręczenia (art. 129 § 1 i § 2 KPA).
2. W trakcie biegu czternastodniowego terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków jako organu administracji publicznej, który wydał decyzję, składając oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania. Z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna (art. 127a § 1 i 2 KPA), a ponadto podlega wykonaniu (art. 130 § 4 KPA).
3. Zgodnie z art. 47 ust. 1 Ustawy o Ochronie Zabytków, PWKZ może wznowić postępowanie w sprawie wydanego pozwolenia, o którym mowa w art. 36 ust. 1, a następnie zmienić je lub cofnąć, w drodze decyzji, jeżeli w trakcie wykonywania

prac określonych w pozwoleniu wystąpiły nowe fakty i okoliczności, mogące doprowadzić do uszkodzenia lub zniszczenia zabytków.

4. W toku postępowania strony oraz ich przedstawiciele i pełnomocnicy mają obowiązek zawiadomić organ administracji publicznej o każdej zmianie swojego adresu, w tym adresu elektronicznego. W razie zaniedbania tego obowiązku, doręczenie pisma pod dotychczasowym adresem ma skutek prawny (art. 41 § 1 i 2 KPA).

5. Na podstawie art. 162 § 1 Kodeksu Postępowania Administracyjnego PWKZ stwierdza wygaśnięcie decyzji w przypadku, gdy została ona wydana z zastrzeżeniem dopełnienia przez stronę określonego w tej decyzji warunku, a strona nie dopełniła tego warunku.

Otrzymują:

Następujące strony postępowania:

1. Parafia Rzymskokatolicka p.w. narodzenia NMP
Wierciny 9
82-100 Wierciny
2. WUOZ w Gdańsku MK a/a

Pomorski Wojewódzki
Konservator Zabytków

Dariusz Chmielewski

Do wiadomości:

Kuria Diecezji Elbląskiej
ul. Św. Ducha 11
82-300 Elbląg

Oplatę skarbową uiszczono na podstawie art. 4 ustawy z dnia 16.11.2006 r. o opłacie skarbowej (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1000 z późn. zm.) w wysokości 82,- pln cyt. Ustawy o opłacie skarbowej, Załącznik Wykaz przedmiotów opłaty skarbowej, stawki tej opłaty oraz zwolnienia, cz. II ust. 4 kol. 2 załącznika, Magdalena Kosińska-Gałęzowska, kierownik wydziału RD

Klauzula informacyjna

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem Księdza danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.U.L 119 z 4.05.2016r.) zwanych dalej „RODO”, informuje się, że:

- 1) Administratorem przetwarzającym Księdza dane osobowe jest Pomorski Wojewódzki Konservator Zabytków z siedzibą w Gdańsku, ul. Dyrekcyjna 2-4,
- 2) W Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków wyznaczony został Inspektor Ochrony Danych, z którym można się skontaktować
– przez email: iod@zabytki.mail.pl lub
– listownie na adres: Dyrekcyjna 2-4, 80-852 Gdańsk
- 3) przetwarzanie danych osobowych następuje w celu prowadzenia postępowań administracyjnych na podstawie przepisów prawa- ustawy z dnia z ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz przepisów wykonawczych do ustawy, ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane, ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego. Zgodnie z art. 6 ust. 1 lit. c RODO, przetwarzanie jest niezbędne do wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze
- 4) W związku z przetwarzaniem danych w celu wskazanym powyżej, Księdza dane osobowe mogą być udostępniane innym odbiorcom lub kategoriom odbiorców danych osobowych, którymi mogą być:– podmioty, które przetwarzają Księdza dane osobowe w imieniu Administratora na podstawie zawartej umowy powierzenia przetwarzania danych osobowych (tzw. podmioty przetwarzające),– inne upoważnione organy lub instytucje publiczne.
- 5) Księdza dane osobowe nie będą przekazywane do państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej.
- 6) Księdza dane osobowe będą przetwarzane przez okres niezbędny do realizacji wskazanego powyżej celu przetwarzania, w tym również obowiązku archiwizacyjnego wynikającego z przepisów prawa.
- 7) Posiada Ksiądz prawo żądania dostępu do treści swoich danych, prawo ich sprostowania, usunięcia ograniczenia przetwarzania, wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania, prawo do przenoszenia danych, prawo do cofnięcia

- zgody na przetwarzanie w dowolnym momencie bez wpływu na zgodność z prawem przetwarzania, którego dokonano na podstawie zgody przed jej cofnięciem.
- 8) Ma Ksiądz prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego, tj. Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych.
 - 9) Podanie przez Księdza danych osobowych jest: warunkiem rozpatrzenia sprawy (przeprowadzenia postępowania administracyjnego) przez Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku i wynika z przepisów prawa; co do zasady jest dobrowolne, jednak niezbędne do załatwienia sprawy w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Gdańsku, o ile z przepisów ustawy nie wynika prawny obowiązek udostępnienia Pomorskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków danych osobowych (w szczególności w związku z obowiązkami dysponenta zabytku o których mowa w art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.)
 - 10) Przetwarzanie podanych przez Księdza danych osobowych nie będzie podlegało zautomatyzowanemu podejmowaniu decyzji, w tym profilowaniu, o którym mowa w art. 22 ust. 1 i 4 ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych z dnia 27 kwietnia 2016 r.

Wierciny, 12.02.2024 r.

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH I RESTAURATORSKICH

**Barokowy ołtarz główny z kościoła p.w. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny
w Wiercinach**

Toruń, 2024

WOJEWODZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTEKÓW
w Gdańsku
ul. Dyrcekyjna 2/1, 80-833 Gdańsk
tel. 58 301 62 67, NIP 582-100-141

1. Autor programu

Daria Zasada-Kłodzińska,
magister konserwacji malarstwa i rzeźby polichromowanej,
ul. Kasprowicza 3
88-200 Radziejów

2. Opis obiektu zabytkowego

Barokowy ołtarz główny z bogato rzeźbionymi akantowymi uszakami, dwukondygnacyjny, z wtórnie zamontowanym obrazem św. Maksymilianem oraz mensą. Zdobiony dwoma kolumnami i ornamentami wstęgowo-akantowymi z kwiatonami. W górnej kondygnacji płaskorzeźba baranka. W górnej kondygnacji dwa siedzące aniołki. W najwyższej partii ażurowy, bogato zdobiony ornament akantowy.

3. Stan zachowania

Stan zachowania ołtarza jest bardzo zły, jest kompletnie przemalowany zarówno w partii polichromii jak i złoceń. Posiada wiele wtórnych, dodanych elementów.

- Powierzchnie złocone i srebrzone ołtarza: Całkowicie przemalowane, pokryte wtórnymi nawarstwieniami imitującymi złoto. Przemalowania wykonane farbami akrylowymi (kolor biały i czerwony), szlakmetalem, farbami srebro- i złoto-podobnymi. Powierzchnia pokryta grubą warstwą kurzu i brudu. W wielu miejscach (szczególnie na uszakach) widoczne ślady po żerowaniu owadów. W spontanicznych odkrywkach, miejscami, pod grubymi nawarstwieniami widoczne oryginalne złocenie i srebrzenie. Powierzchnia zarówno lica jak i odwrocia nosi ślady żerowania owadów i wymaga konserwacji. Brakuje wielu detali snycerskich w partii rzeźbionych uszaków.

- Powierzchnia polichromowana ołtarza architektury ołtarza: Powierzchnia polichromii ołtarza przemalowana w niewłaściwym kolorze i materiale (kolor jasny, farba akrylowa). Powierzchnia zarówno lica jak i odwrocia nosi ślady żerowania owadów i wymaga konserwacji.

- Obraz wymaga prostowania, oczyszczania z brudu lica i odwrocia, usunięcia pozostałości werniksu, scalenia kolorystycznego i ponownego zawerniksowania.

4. Wskazanie oczekiwanych efektów prac lub badań

Głównym celem prac konserwatorskich jest powstrzymanie destrukcji obiektu oraz przywrócenie jego walorów estetycznych i artystycznych poprzez odpowiednią konserwację. Przywrócone zostanie pierwotne opracowanie malarskie i pozłotnicze ołtarza.

5. Wskazanie przewidzianych do wykonania czynności z podaniem metod, materiałów i technik - program prac konserwatorskich

A: Powierzchnie złocone i srebrzone, relief głęboki (uszaki, kolumny, kapitele, bazy, ornamenty, profilowania, szaty)

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej stanu zachowania przed rozpoczęciem prac.
2. Demontaż ołtarza.
3. Ustalenie stratygrafii warstw, identyfikacja składu chemicznego oryginalnej warstwy (identyfikacja partii złoconych, srebrzonych).
4. Wykonanie dezynfekcji (2% roztwór Biotinu R w alkoholu etylowym).
5. Wykonanie dezynsekcji (preparat Per-Xil 10, pędzlowanie, iniekcje).
6. Oczyszczenie odwrocia ołtarza z zabrudzeń powierzchniowych.
7. Usunięcie przemalowań, wtórnych lakierów, farb złoto- i srebro-podobnych (metody mechaniczne oraz chemiczne za pomocą past czyszczących wykonanych z metylocelulozy jako absorbenta i mieszaniny odpowiednio dobranych rozpuszczalników).

WOJEWÓDZKI OCHROŃ ZABYTEKÓW
ul. Dąbrowski 100, 88-200 Radziejów
tel. 58 232 12 29

8. Podklejenie osypujących się łusek oryginalnej zaprawy (*wodny roztwór Primalu AC33 (2-3%, iniekcje)*).
9. Impregnacja drewnianego podłoża (*3-5% roztwór Paraloidu B-72 w toluenie*).
10. Uzupelnienie ubytków drewna (materiał: *drewno*).
11. Rekonstrukcja brakujących ornamentów w tym znacznej części dekoracji akantowej, ramy (materiał: *drewno*).
12. Uzupelnienie drobnych ubytków drewna (*żywica Araldit*).
13. Uzupelnienie ubytków zaprawy (*zaprawa kredowo-klejowa*).
14. Uzupelnienie ubytków złoczeń i srebrzeń (złoto w proszku lub w płatku, srebro w proszku, *poler/mat w zależności od oryginalnej technologii*).
15. Zabezpieczenie powierzchni srebrzonych (*szelak*).

B: Konserwacja powierzchni polichromowanej ołtarza, relief płaski, relief głęboki (konstrukcja architektoniczna ołtarza, karnacje aniołów)

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej stanu zachowania przed rozpoczęciem prac.
2. Demontaż poszczególnych elementów architektury.
3. Ustalenie stratygrafii warstw, identyfikacja składu chemicznego oryginalnej warstwy (*skład pigmentowy, identyfikacja spoiwa farb oraz zaprawy, określenie technologii wykonania oryginalnej polichromii*).
4. Wykonanie dezynfekcji (*2% roztwór Biotinu R w alkoholu etylowym*).
5. Wykonanie dezynsekcji (*preparat Per-Xil 10, pędzlowanie, iniekcje*).
6. Oczyszczanie z zabrudzeń powierzchniowych lica (*miękkie gąbki, tampony z waty, Vulpex, Anacrosina, 3% cytrynian amonu*) i odwrocia (*pędzle, gąbki, szczoteczki różnej gradacji*).
7. Podklejenie osypujących się łusek oryginalnej zaprawy (*wodny roztwór Primalu AC33 (2-3%, iniekcje)*).
8. Usunięcie przemalowań (*metody mechaniczne oraz chemiczne za pomocą past czyszczących wykonanych z metylocelulozy, jako absorbenta i mieszaniny odpowiednio dobranych rozpuszczalników*).
9. Zabezpieczenie oryginalnej warstwie malarskiej (werniks retuszowski).
10. Impregnacja drewnianego podłoża (*3-5% roztwór Paraloidu B-72 w toluenie*).
11. Uzupelnienie ubytków drewna, w tym rekonstrukcja zniszczonych fragmentów snycerki (materiał: *drewno*).
12. Uzupelnienie drobnych ubytków drewna (*żywica Araldit*).
13. Uzupelnienie ubytków zaprawy (*zaprawa kredowo-klejowa*).
14. Uzupelnienie ubytków polichromii (*farby żywiczne firmy Maimeri, metoda uzupełnień: kropka lub kreska w zależności od struktury oryginalnej polichromii*).
15. Zabezpieczenie końcowe werniksem (*werniks Schminke, satynowy*).

C: Obraz olejny na płótnie

1. Zdjęcie obrazu z ramy i z krosna
2. Oczyszczenie odwrocia z zabrudzeń powierzchniowych (*różnego rodzaju gumki o różnej miękkości*).
3. Oczyszczanie lica z zabrudzeń powierzchniowych (*miękkie gąbki, tampony z waty, Vulpex, Anacrosina, 3% cytrynian amonu*).
4. Usunięcie zdegradowanego werniksu (*alkohol etylowy z benzyną lakową*).
5. Weryfikacja wtórnych uzupełnień ubytków warstwy malarskiej i usunięcie tych źle wykonanych lub zmienionych kolorystycznie (*mechanicznie, skalpelem*).
6. Lokalne oczyszczenie lica z przemalowań (metody rozpuszczalnikowe po wcześniej wykonanych próbach odporności warstwy malarskiej na działanie rozpuszczalników zastosowanie *słabych roztworów*).
7. Uzupelnienie ubytków zaprawy (*kit wiedeński*) i opracowanie odpowiedniej faktury.

W OŚRODKU KONSERWACJI I OCHRONY ZABYTKÓW
 w Gdańsku
 ul. Dworkowa 11 80-435 Gdańsk
 tel. 30 301 6 67 NIP 301 301 301

8. Wykonanie konsolidacji na stole dublażowym (20% *Beva 375 Lascoux*).
9. Ewentualny dublaż płótna (*spoiwo BEVA 375*).
10. Zabezpieczenie oryginalnej warstwy malarskiej (*werniks retuszerski*).
11. Uzupelnienie ubytków warstwy malarskiej (*farby żywiczne firmy Maimeri, metoda uzupełnień: kropką*).
12. Zabezpieczenie końcowe werniksem (*werniks akrylowy*).
13. Konserwacja krosna (oczyszczenie gumką, wzmocnienie drewna impregnatem, uzupełnienie ubytków drewna, scalenie kolorystyczne). Przywrócenie funkcjonalności krosna (krosno ruchome)
14. Montaż obrazu na krośnię i w ramie.

D: Wykonanie dokumentacji konserwatorskiej

WOJEWÓDZKI URZĄD
KULTURY I SPADKU
KRAJOWY ZADYTYKATOR
ul. Krakowska 10
00-260 Warszawa